

Politechnika Gdańska realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich „Zintegrowany Program Rozwoju Politechniki Gdańskiej”

Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia na studiach II i III stopnia, zwiększenie efektywności zarządzania Politechniką Gdańską oraz podniesienie kompetencji kadr.

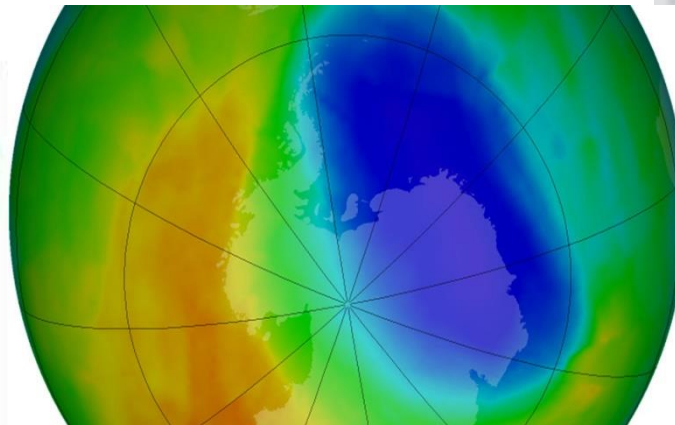
Dofinansowanie projektu z UE: 28 905 073,51 zł
POWR.03.05.00-00-Z044/17

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Czynniki chłodnicze, fluoroalkany, paliwa

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

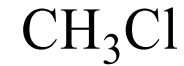
Czego potrzebujemy w lodówce?

t.w = -33°C

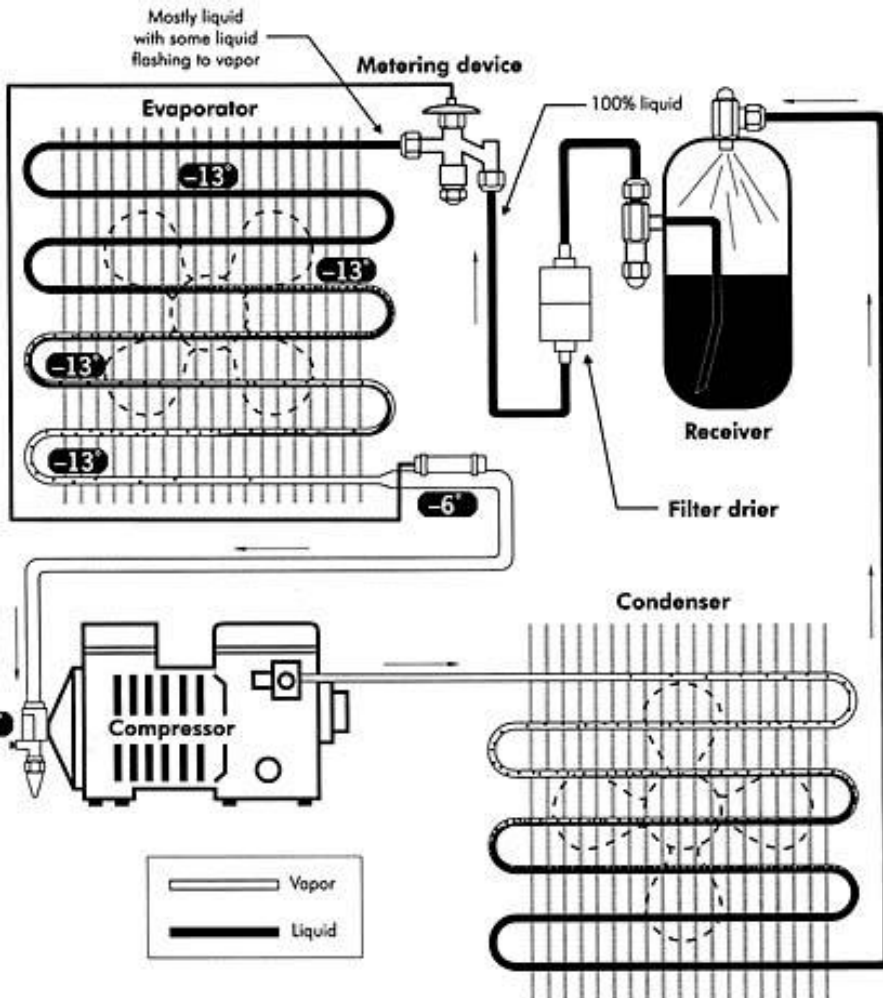

t.w = -10°C

t.w = -23°C

R-40

CFC

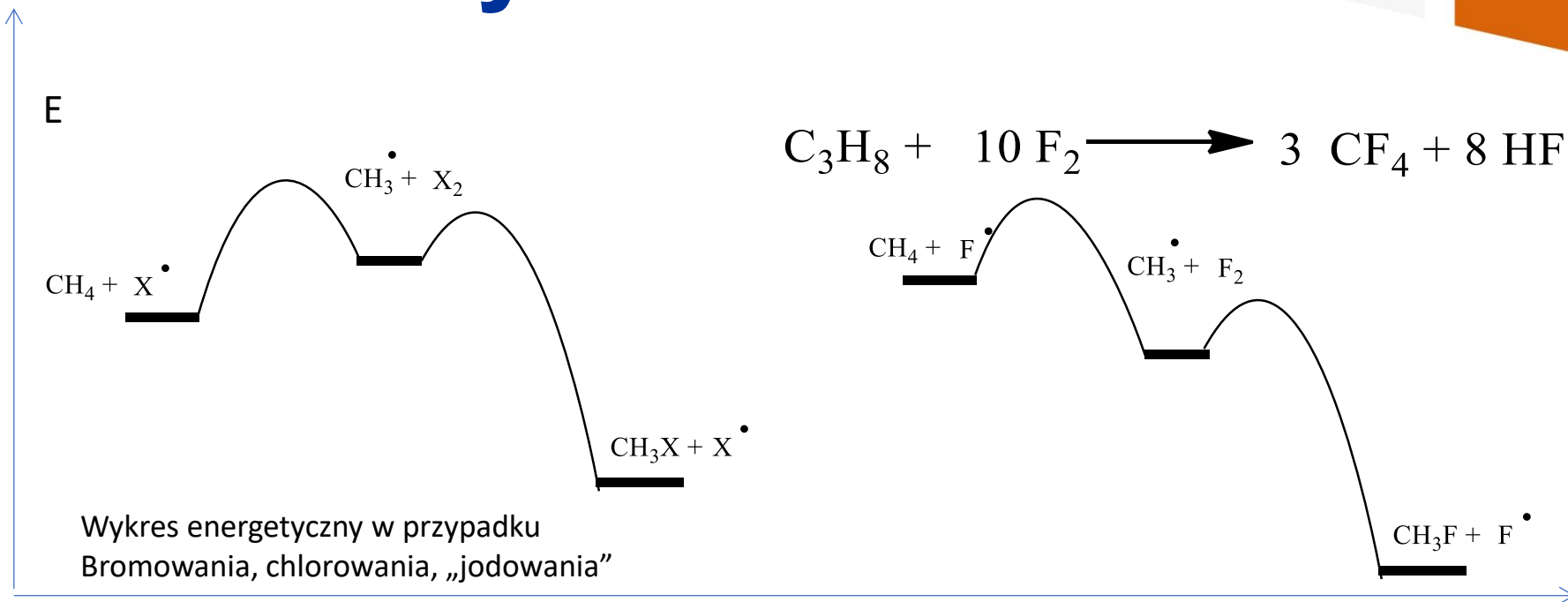
t.w = -29°C

R-12

lata 30' XX w

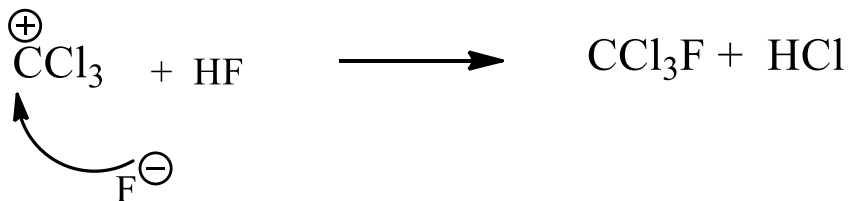
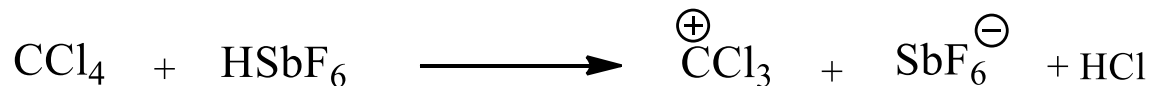
Jak otrzymać CFC ?

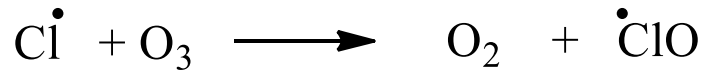
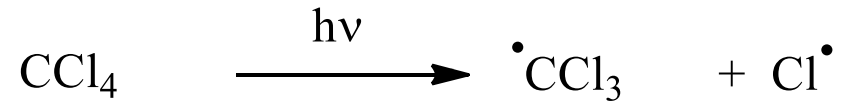
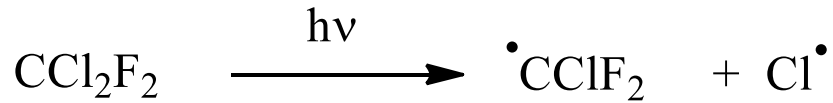
Entalpie dla poszczególnych etapów reakcji

Reakcja	Fluorowanie	Chlorowanie	Bromowanie	Jodowanie
$X_2 \longrightarrow 2 X^\bullet$	+38 kcal/mol	+58 kcal/mol	+46 kcal/mol	+36 kcal/mol
$CH_4 + X^\bullet \longrightarrow CH_3^\bullet + HX$	-32 kcal/mol	+1 kcal/mol	+16 kcal/mol	+33 kcal/mol
$CH_3^\bullet + X_2 \longrightarrow CH_3X + X^\bullet$	-70 kcal/mol	-26 kcal/mol	-24 kcal/mol	-20 kcal/mol

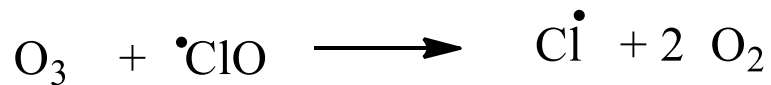
Otrzymywanie Freonów R12 i R11

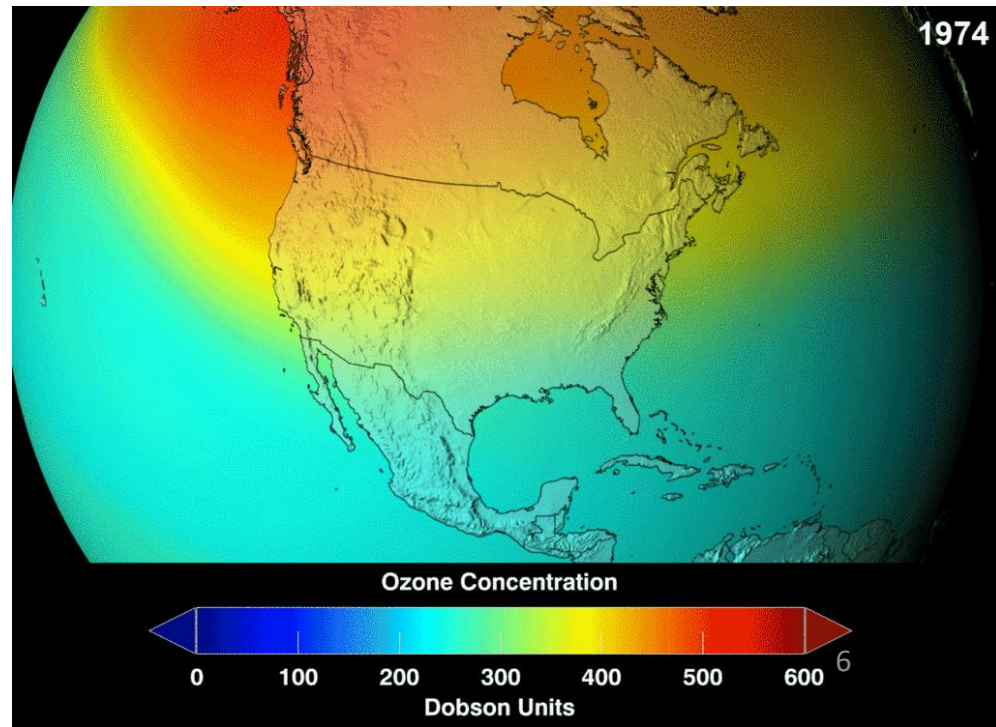
Freony a ozon

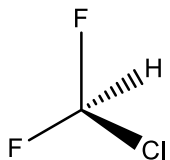
100ml 1500 PLN

Jeden atom Cl rozkłada do 100 000 cząsteczek ozonu zanim zostanie usunięty jako np. HCl

Co zamiast CFC ?

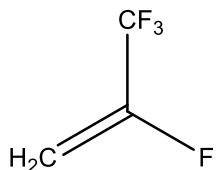

t. w = -40°C

R-22

HCFC

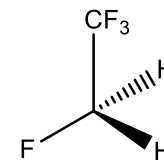
Bezpieczniejsze dla ozonu od CFC
ale także wycofywane

t. w = -30°C

HFO-1234yf

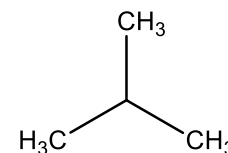
zastępuje R-134a w nowych konstrukcjach
GWP = 4 tylko !

t. w = -26°C

R-134a

Praktycznie nieszkodliwy dla warstwy
ozonowej, natomiast posiada znaczny potencjał
jako gaz cieplarniany GWP = 1300 (global warming potential)
GWP^{CO₂} = 1

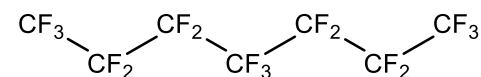
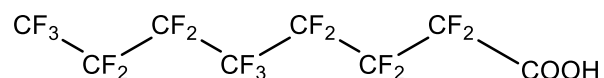
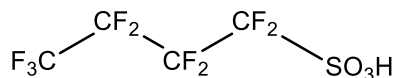

t. w = -11°C

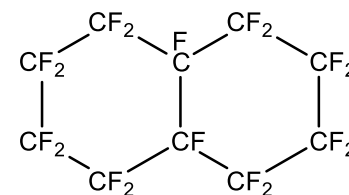
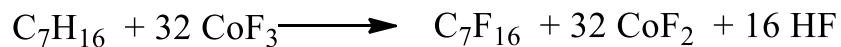
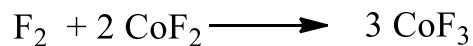
R-600a

W domowych urządzeniach chłodniczych
GWP = 3

Perfluoroalkany

Fowler process

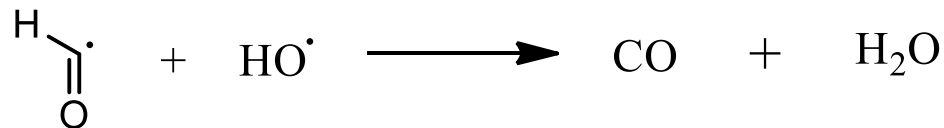
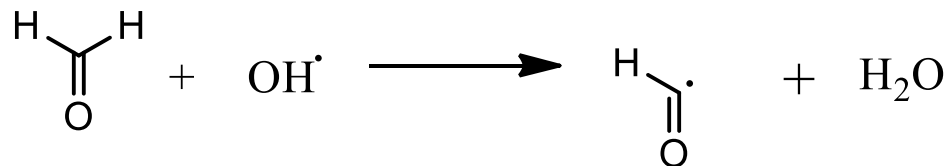
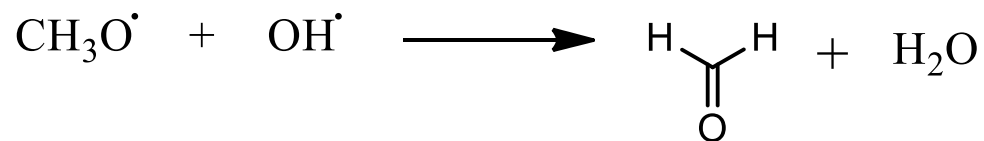
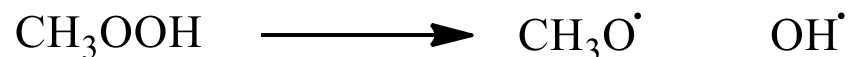
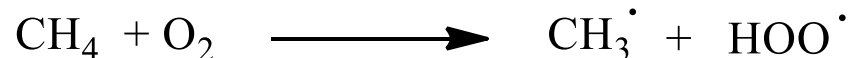
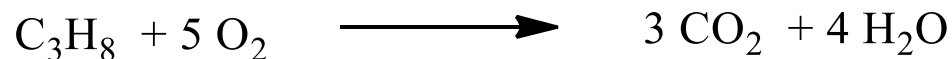
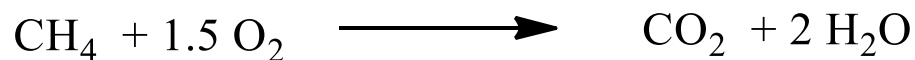

Perfluorodekalina główny składnik Fluosol'u
„sztucznej krwi”

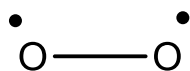
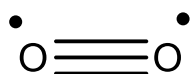
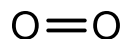

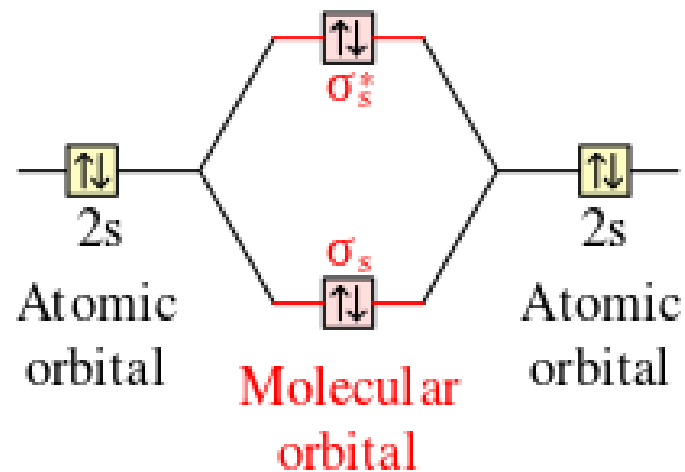
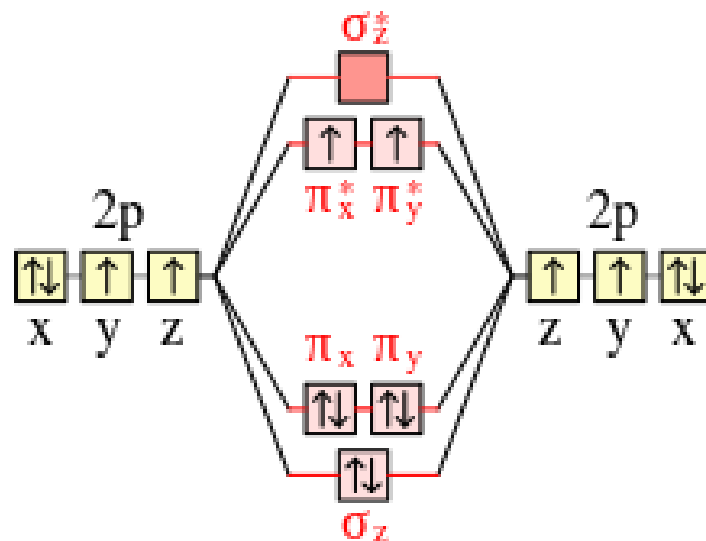
Jak utleniają się węglowodory?

Tlen O_2 , jest rodnikiem?

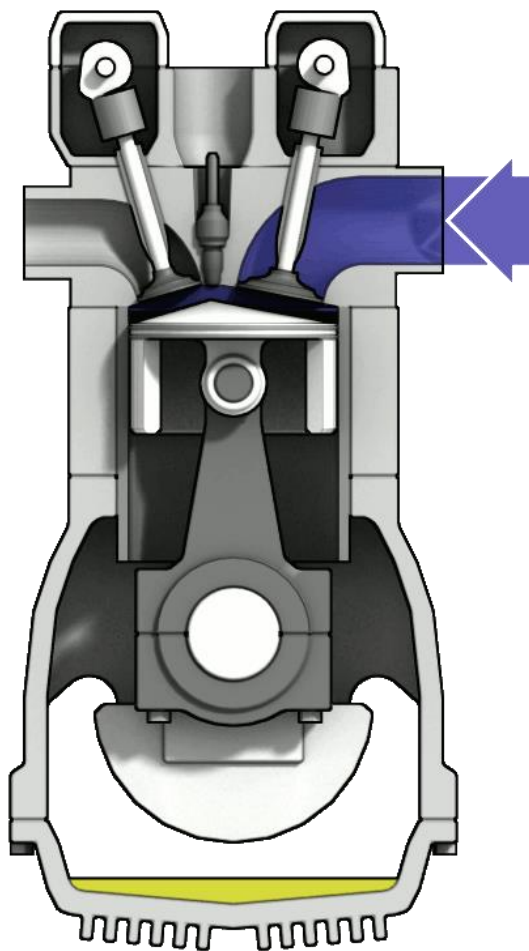

Który rysunek jest poprawny?

W czym benzyna 98 jest lepsza niż 95

1

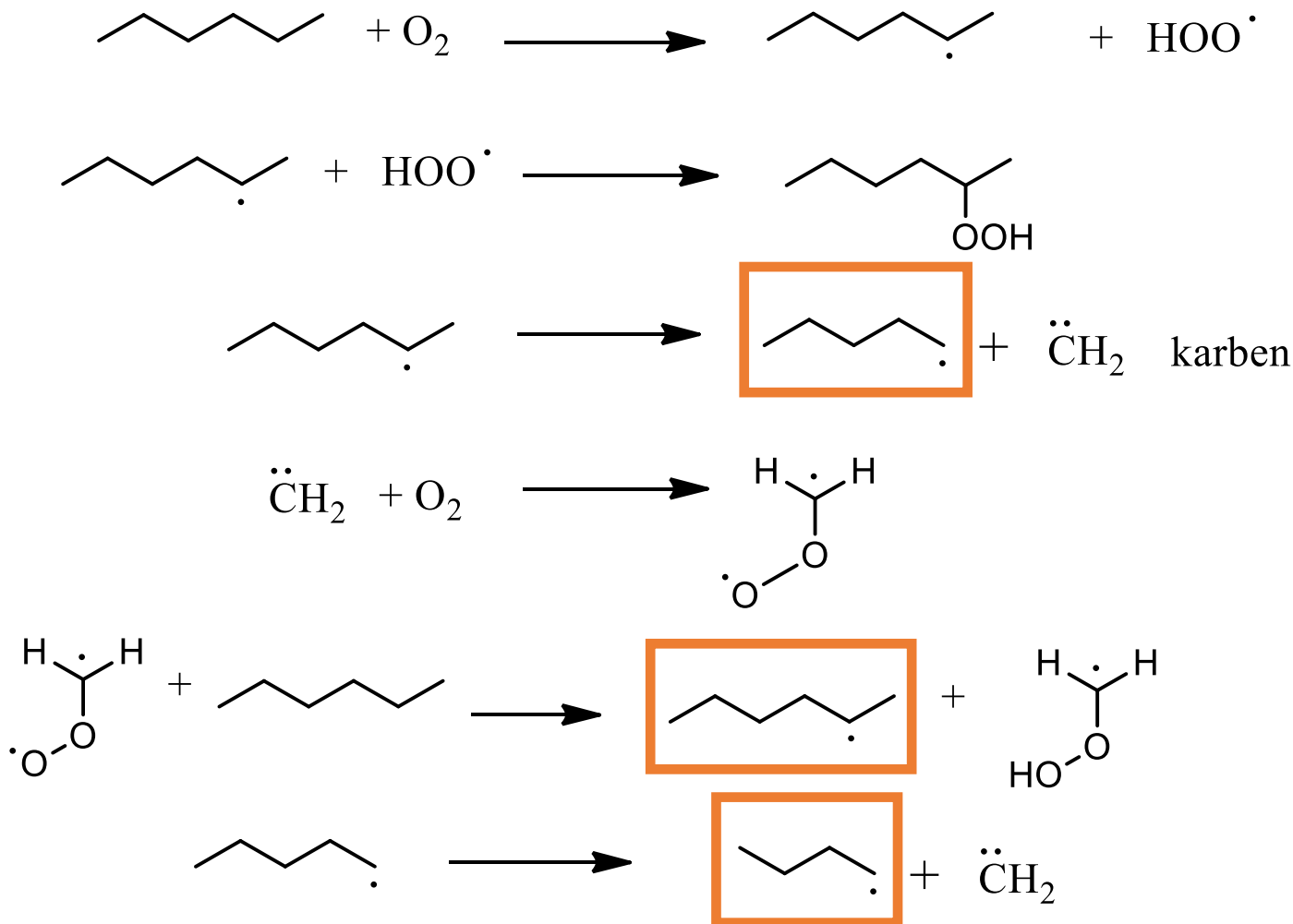

Liczba oktanowa- umowny wskaźnik charakteryzujący przeciwstukowe własności paliwa używanego do napędu silników spalinowych z zapłonem iskrowym, oznaczana za pomocą silników wzorcowych.

Liczba oktanowa danego paliwa równa jest liczbowo takiej procentowej zawartości izooktanu (LO = 100) w mieszaninie z n-heptanem (LO = 0), przy której własności przeciwstukowe tej mieszaniny są takie same, jak badanego paliwa.

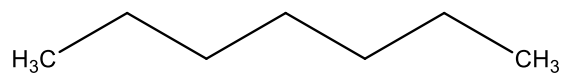

Trwałość rodników a jakość benzyny

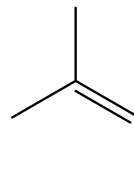

Coraz szybciej i coraz więcej energii – eksplozja!!!
A gdyby rodniki były trwalsze?

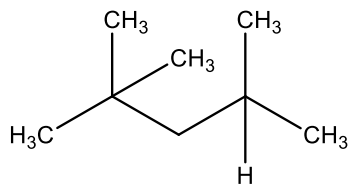
Trwałość rodników a jakość benzyny

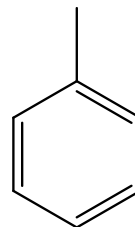
n-heptan
LO = 0

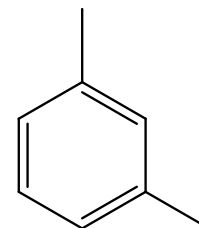
2-methylbut-2-ene
LO = 140

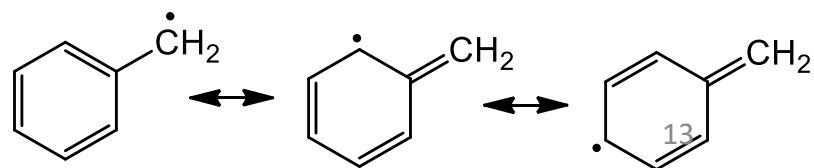
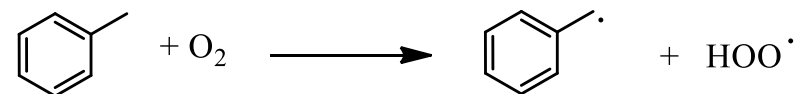
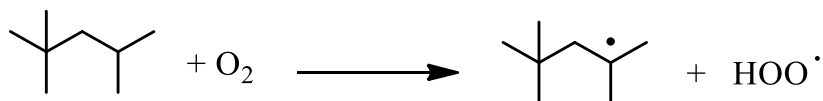
izooktan
LO = 100

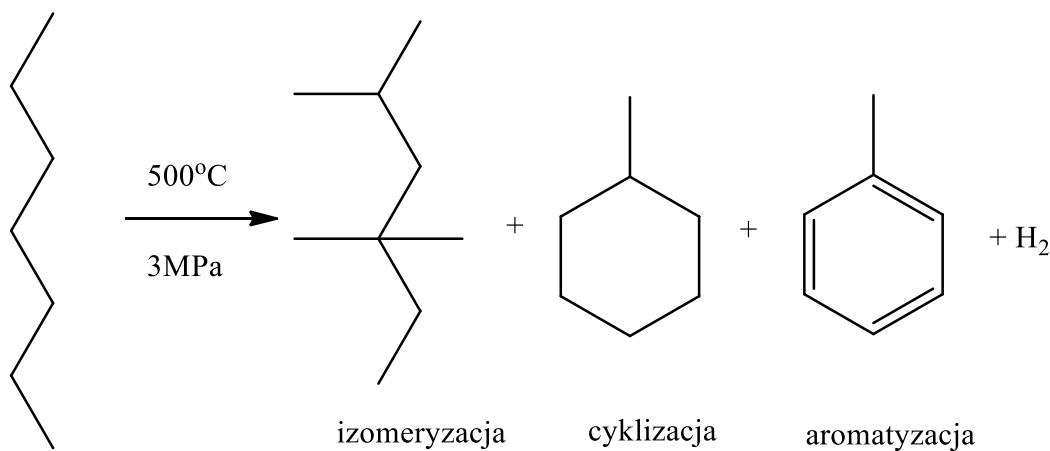
toluen
LO = 110

m-ksylen
LO = 160

Poprawianie parametrów benzyny

Katalizator reformingu benzyny
Pt /SiO₂   Rh/SiO₂